

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 1.6.2023
C(2023) 3448 final

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) .../...

ze dne 1.6.2023

**o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie
specializačních dohod**

(Text s významem pro EHP)

{SEC(2023) 212 final} - {SWD(2023) 167 final} - {SWD(2023) 168 final}

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) .../...

ze dne 1.6.2023

o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Rady (EHS) č. 2821/71 ze dne 20. prosince 1971 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě¹, a zejména na čl. 1 odst. 1 písm. c) uvedeného nařízení,

po zveřejnění předlohy tohoto nařízení²,

po konzultaci s Poradním výborem pro restriktivní praktiky a dominantní postavení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízení (EHS) č. 2821/71 zmocňuje Komisi, aby prostřednictvím nařízení použila čl. 101 odst. 3 Smlouvy na některé kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě spadajících do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy, jejichž předmětem je specializace, včetně dohod nezbytných pro dosažení této specializace.
- (2) Nařízení Komise (EU) č. 1218/2010³ definuje kategorie specializačních dohod, které podle Komise zpravidla splňují podmínky stanovené v čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Platnost uvedeného nařízení skončí dne 30. června 2023. Vzhledem k celkově pozitivním zkušenostem s používáním uvedeného nařízení a výsledkům jeho hodnocení je vhodné přijmout nové nařízení o blokových výjimkách.
- (3) Toto nařízení by mělo zajistit účinnou ochranu hospodářské soutěže a zajistit přiměřenou právní jistotu podnikům. Plnění těchto cílů by mělo brát v úvahu potřebu v nejvyšší možné míře zjednodušit správní dozor a právní rámec.
- (4) Pro použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy prostřednictvím nařízení není nutné definovat dohody, na které by se mohl vztahovat čl. 101 odst. 1 Smlouvy. Při individuálním posouzení dohod podle čl. 101 odst. 1 Smlouvy je nutné vzít v úvahu několik faktorů, zejména strukturu relevantního trhu.
- (5) Je třeba omezit výhodu výjimky zavedené tímto nařízením na dohody, u nichž se lze s dostatečnou jistotou domnívat, že splňují podmínky uvedené v čl. 101 odst. 3 Smlouvy. Do určité úrovně tržní síly lze pro použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy obecně předpokládat, že kladné účinky specializačních dohod převáží nad všemi zápornými účinky na hospodářskou soutěž.

¹ Úř. věst. L 285, 29.12.1971, s. 46.

² Úř. věst. C 120, 15.3.2022, s. 1.

³ Nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 ze dne 14. prosince 2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod (Úř. věst. L 335, 18.12.2010, s. 43).

- (6) Toto nařízení by se mělo vztahovat na dohody týkající se výroby zboží a přípravy služeb. Příprava služeb představuje činnosti prováděné před poskytnutím služeb zákazníkům (například spolupráce při vytváření nebo provozování platformy, jejímž prostřednictvím bude služba poskytována). Poskytování služeb zákazníkům do působnosti tohoto nařízení nespadá, s výjimkou případů, kdy se strany dohodnou na společném poskytování služeb připravených v rámci specializační dohody.
- (7) Specializační dohody s největší pravděpodobností přispějí ke zlepšení výroby zboží nebo přípravy služeb a jejich distribuce, pokud mají strany schopnosti, aktiva nebo provádějí činnosti, které se doplňují, neboť v takovém případě jim dohoda umožní soustředit se na výrobu určitého zboží nebo přípravu určitých služeb, a tak pracovat efektivněji a dodávat výrobky levněji. Je pravděpodobné, že při účinné hospodářské soutěži získají spotřebitelé na přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících.
- (8) Tyto výhody mohou za prvé plynout z dohod, kterými se jedna nebo více stran zcela nebo částečně vzdávají výroby určitého zboží nebo přípravy určitých služeb ve prospěch jiné strany nebo stran („jednostranná specializace“), za druhé z dohod, kterými se dvě nebo více stran zcela nebo částečně vzdávají výroby určitého, ale odlišného zboží nebo přípravy určitých, ale odlišných služeb ve prospěch jiné strany nebo stran („reciproční specializace“), a za třetí z dohod, kterými se dvě nebo více stran zavazují společně vyrábět určité zboží nebo připravovat určité služby („společná výroba“).
- (9) Použití tohoto nařízení na jednostranné a reciproční specializační dohody by mělo být omezeno na případy, kdy strany působí na stejném trhu výrobku. Není však nutné, aby strany působily na stejném zeměpisném trhu. Kromě toho by koncept jednostranné a reciproční specializace neměl vyžadovat, aby strana omezila kapacitu, stačí, když strany sníží objem své výroby.
- (10) Aby bylo zajištěno, že bude dosaženo výhod specializace, aniž by jedna ze stran zcela opustila trh navazující na výrobu, mělo by se toto nařízení vztahovat na jednostranné a reciproční specializační dohody pouze tehdy, obsahují-li dodavatelské a nákupní závazky. Dodavatelské a nákupní závazky mohou, ale nemusí mít výhradní povahu.
- (11) Toto nařízení by se mělo vztahovat na dohody o společné výrobě, jež uzavřely strany, které již působí na stejném trhu výrobku, ale také strany, které na trh výrobku hodlají vstoupit prostřednictvím dohody o společné výrobě. Koncept dohody o společné výrobě by neměl vyžadovat, aby strany omezily své individuální činnosti týkající se výroby zboží nebo přípravy služeb mimo působnost předpokládaného společného ujednání.
- (12) Lze předpokládat, že pokud podíl stran na relevantním trhu výrobků, které jsou předmětem specializační dohody, nepřesáhne určitou úroveň, poskytne tato dohoda obecně hospodářský přínos v podobě úspor z rozsahu nebo ze struktury či v podobě lepších výrobních technologií, zatímco spotřebitelům poskytne přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících.
- (13) Pokud se u výrobků, na které se specializační dohoda vztahuje, jedná o polotovary, které jedna nebo více stran zcela nebo částečně používá interně jako vstup pro vlastní výrobu navazujících výrobků, jež jsou těmito stranami následně prodávány na trhu, měla by být výjimka plynoucí z tohoto nařízení rovněž podmíněna tím, že podíl stran na relevantním trhu těchto navazujících výrobků nepřekročí určitou úroveň. V takovém případě by zohlednění podílu stran na trhu pouze na úrovni polotovarů

opomíjelo případné riziko uzavření trhu nebo zvýšení ceny vstupů pro konkurenty na úrovni navazujících výrobků.

- (14) Nelze se domnívat, že se na specializační dohody buď vztahuje čl. 101 odst. 1 Smlouvy, nebo že nesplňují podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy, jakmile je překročen práh podílu na trhu stanovený v tomto nařízení nebo nejsou splněny jiné podmínky stanovené tímto nařízením. V takových případech musí být podle článku 101 Smlouvy provedeno individuální posouzení specializační dohody.
- (15) Výjimka zavedená tímto nařízením by se neměla vztahovat na dohody obsahující omezení, která nejsou nezbytná k dosažení kladných účinků vzniklých na základě specializačních dohod. V zásadě by dohody obsahující určité typy přísných omezení zaměřených proti hospodářské soutěži, například stanovení cen účtovaných třetím stranám, omezení výroby nebo prodeje a rozdělení trhů nebo zákazníků, měly být z výhod výjimky zavedené tímto nařízením vyloučeny, bez ohledu na podíl stran na trhu.
- (16) Práh podílu na trhu, vyloučená výjimka pro určité dohody a podmínky stanovené tímto nařízením obvykle zajišťují, že dohody, na které se vztahuje bloková výjimka, neumožňují stranám vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části zboží nebo služeb tímto dotčených.
- (17) V tomto nařízení by měly být uvedeny typické situace, ve kterých lze podle článku 29 nařízení Rady (ES) č. 1/2003⁴ považovat za vhodné výhodu výjimky zavedené tímto nařízením odejmout.
- (18) V zájmu snadnějšího uzavírání specializačních dohod, které mohou mít vliv na strukturu stran, by měla být doba platnosti tohoto nařízení stanovena na dvanáct let,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Definice

- 1. Pro účely tohoto nařízení se rozumí:
 - 1) „specializační dohodou“ jednostranná specializační dohoda, reciproční specializační dohoda nebo dohoda o společné výrobě;
 - a) „jednostrannou specializační dohodou“ dohoda mezi dvěma nebo více stranami, jež působí na stejném trhu výrobku, kterou se jedna nebo více stran zavazuje zcela nebo částečně zastavit výrobu určitých výrobků nebo se zdržet jejich výroby a nakupovat je od jiné strany nebo stran, které se zaváží tyto výrobky vyrábět a dodávat;
 - b) „reciproční specializační dohodou“ dohoda mezi dvěma nebo více stranami, jež působí na stejném trhu výrobku, kterou se dvě nebo více stran na recipročním základě zavazuje zcela nebo částečně zastavit výrobu určitých, ale různých výrobků nebo se zdržet jejich výroby a nakupovat tyto výrobky od jedné nebo více jiných stran, které se zaváží tyto výrobky vyrábět a dodávat;

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1).

- c) „dohodou o společné výrobě“ dohoda, kterou se dvě nebo více stran zavazuje vyrábět určité výrobky společně;
 - 2) „dohodou“ dohoda mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě;
 - 3) „výrobkem“ zboží nebo služba, včetně polotovarů nebo služeb, které jsou mezistupněm konečných služeb, a konečných výrobků nebo služeb, s výjimkou distribučních služeb a služeb pronájmu;
 - 4) „výrobou“ výroba zboží nebo příprava služeb, rovněž formou subdodávek;
 - 5) „přípravou služeb“ činnosti, které předcházejí poskytování služeb zákazníkům;
 - 6) „výrobkem specializace“ výrobek, který je vyroben na základě specializační dohody;
 - 7) „navazujícím výrobkem“ výrobek, pro který je výrobek specializace využíván jednou nebo více stranami jako vstup a který je těmito stranami prodáván na trhu;
 - 8) „relevantním trhem“ relevantní trh výrobku a zeměpisný trh, ke kterému patří výrobky specializace, a v případě výrobků specializace ve formě polotovarů, jež jedna nebo více stran zcela nebo částečně používá interně jako vstupy k výrobě navazujících výrobků, rovněž relevantní trh výrobku a zeměpisný trh, ke kterému patří navazující výrobky;
 - 9) „konkurenčním podnikem“ skutečný nebo potenciální konkurent;
 - a) „skutečným konkurentem“ podnik, který působí na stejném relevantním trhu;
 - b) „potenciálním konkurentem“ podnik, který by v případě, že neexistuje specializační dohoda, reálně a nejen pouze hypoteticky pravděpodobně vynaložil nejpozději do tří let další potřebné investice nebo jiné nezbytné náklady, aby vstoupil na relevantní trh;
 - 10) „závazkem výhradních dodávek“ závazek nedodávat výrobky specializace jinému konkurenčnímu podniku s výjimkou podniků, které jsou stranami specializační dohody;
 - 11) „závazkem výhradního nákupu“ závazek nakupovat výrobky specializace pouze od strany nebo stran specializační dohody;
 - 12) slovem „společné“ v souvislosti s distribucí činnosti, při kterých je práce:
 - a) prováděna společným týmem, organizací nebo podnikem, nebo
 - b) prováděna společně jmenovanou třetí stranou fungující jako distributor na výhradním nebo nevýhradním základě za předpokladu, že tato třetí strana není konkurenční podnik;
 - 13) „distribucí“ prodej a dodávání výrobků specializace zákazníkům, včetně uvádění těchto výrobků na trh.
2. Pro účely tohoto nařízení zahrnují pojmy „podnik“ a „strana“ i jejich spojené podniky. „Spojenými podniky“ se rozumí:

- 1) podniky, v nichž má strana specializační dohody přímo nebo nepřímo jedno nebo více z následujících práv nebo pravomocí:
 - a) pravomoc vykonávat více než polovinu hlasovacích práv;
 - b) pravomoc jmenovat více než polovinu členů dozorčí rady, představenstva nebo orgánů právně zastupujících podnik;
 - c) právo řídit záležitosti podniku;
- 2) podniky, které mohou přímo či nepřímo v podniku, jenž je stranou specializační dohody, vykonávat jedno nebo více práv nebo pravomocí uvedených v bodě 1);
- 3) podniky, v nichž podnik uvedený v bodě 2) může přímo či nepřímo vykonávat jedno nebo více práv nebo pravomocí uvedených v bodě 1);
- 4) podniky, v nichž může strana specializační dohody spolu s jedním nebo více podniky uvedenými v bodech 1), 2) nebo 3) nebo v nichž mohou dva nebo více z posledně uvedených podniků společně vykonávat jedno nebo více práv nebo pravomocí uvedených v bodě 1);
- 5) podniky, v nichž vykonávají jedno nebo více práv nebo pravomocí uvedených v bodě 1) společně:
 - a) strany specializační dohody nebo jejich spojené podniky uvedené v bodech 1) až 4); nebo
 - b) jedna nebo více stran specializační dohody nebo jeden nebo více jejich spojených podniků uvedených v bodech 1) až 4) a jedna nebo více třetích stran.

Článek 2

Výjimka

1. Podle čl. 101 odst. 3 Smlouvy a podle ustanovení tohoto nařízení se čl. 101 odst. 1 Smlouvy nepoužije na specializační dohody.
2. Výjimka zavedená v odstavci 1 se použije, pokud takové dohody obsahují omezení hospodářské soutěže spadající do působnosti čl. 101 odst. 1 Smlouvy.
3. Výjimka zavedená v odstavci 1 se rovněž použije na specializační dohody, které obsahují ustanovení o postoupení práv duševního vlastnictví nebo o udělení licence k těmto právům jedné nebo více stranám, za předpokladu, že uvedená ustanovení se dohody přímo týkají, jsou nezbytná pro její provádění a nepředstavují hlavní předmět dohody.
4. Výjimka zavedená v odstavci 1 se rovněž použije na specializační dohody, kterými:
 - a) strany převezmou závazek výhradního nákupu nebo výhradních dodávek, nebo
 - b) strany provádějí společnou distribuci výrobků specializace.

Článek 3

Práh podílu na trhu

1. Výjimka zavedená v článku 2 se použije za podmínky, že celkový podíl stran na trhu nepřesahuje 20 % na relevantním trhu (relevantních trzích), ke kterému (ke kterým) výrobky specializace patří.
2. Pokud jsou výrobky specializace polotovary, které jedna nebo více stran zcela nebo částečně používá interně jako vstupy pro výrobu navazujících výrobků, jež tyto strany rovněž prodávají, použije se výjimka zavedená v článku 2 pouze tehdy, jsou-li splněny obě tyto podmínky:
 - a) celkový podíl stran na relevantním trhu (relevantních trzích), ke kterému (ke kterým) výrobky specializace patří, nepřesahuje 20 %;
 - b) celkový podíl stran na relevantním trhu (relevantních trzích), ke kterému (ke kterým) navazující výrobky patří, nepřesahuje 20 %.

Článek 4

Uplatňování prahu podílu na trhu

Pro uplatňování prahu podílu na trhu stanoveného v článku 3 se použijí tato pravidla:

- a) podíly na trhu se vypočítají na základě hodnoty prodeje na trhu; pokud nejsou údaje o hodnotě prodeje na trhu k dispozici, lze použít odhady odvozené od jiných spolehlivých informací o trhu, včetně objemů prodeje na trhu;
- b) podíly na trhu se vypočítají na základě údajů týkajících se předchozího kalendářního roku, nebo pokud předchozí kalendářní rok není pro postavení stran na relevantním trhu (relevantních trzích) reprezentativní, vypočítají se podíly na trhu jako průměr podílů stran na trhu za poslední tři předchozí kalendářní roky;
- c) podíl podniků uvedených v čl. 1 odst. 2 bodě 5) na trhu se rozdělí stejným dílem mezi podniky mající jedno nebo více práv nebo pravomocí uvedených v čl. 1 odst. 2 bodě 1);
- d) pokud podíly na trhu uvedené v článku 3 zpočátku nepřesahují 20 %, ale následně vzrostou nad tuto hranici alespoň na jednom z relevantních trhů, výjimka zavedená v článku 2 se nadále použije po dobu dvou po sobě jdoucích kalendářních let následujících po roce, v němž byl práh 20 % poprvé překročen.

Článek 5

Tvrdá omezení

Výjimka zavedená v článku 2 se nevztahuje na specializační dohody, které mají přímo nebo nepřímo, samostatně nebo v kombinaci s jinými faktory pod kontrolou stran za cíl něco z následujícího:

- a) stanovení cen při prodeji výrobků specializace třetím stranám s výjimkou stanovení cen účtovaných přímým zákazníkům v rámci společné distribuce;
- b) omezení výroby nebo prodeje s výjimkou:
 - i) ustanovení o dohodnutém množství výrobků v rámci jednostranných nebo recipročních specializačních dohod;

- ii) stanovení kapacity a výrobních objemů v rámci dohody o společné výrobě;
 - iii) stanovení prodejních cílů v rámci společné distribuce;
- c) rozdělení trhů nebo zákazníků.

Článek 6

Odnětí výhody v jednotlivých případech ze strany Komise

1. Podle čl. 29 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003 může Komise výhodu výjimky zavedené tímto nařízením odejmout, pokud v konkrétním případě zjistí, že specializační dohoda, na kterou se vztahuje výjimka stanovená v tomto nařízení, má přesto dopady, které nejsou slučitelné s čl. 101 odst. 3 Smlouvy.
2. Podle čl. 29 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003 může Komise výhodu výjimky zavedené tímto nařízením odejmout, zejména pokud je relevantní trh vysoce koncentrovaný a hospodářská soutěž je již slabá, například v důsledku jedné nebo více z následujících skutečností:
 - a) individuálního postavení, které mají na trhu jiní účastníci trhu;
 - b) vazeb mezi jinými účastníky trhu, které vytvořily paralelní specializační dohody;
 - c) vazeb mezi stranami dohody a jinými účastníky trhu.

Článek 7

Odnětí výhody v jednotlivých případech ze strany orgánu pro hospodářskou soutěž členského státu

Jsou-li splněny podmínky čl. 29 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003, může orgán pro hospodářskou soutěž členského státu výhodu výjimky zavedené tímto nařízením odejmout.

Článek 8

Přechodné období

Zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 Smlouvy se v období od 1. července 2023 do 30. června 2025 nevztahuje na dohody již platné dne 30. června 2023, které nesplňují podmínky pro výjimku zavedenou tímto nařízením, ale které splňují podmínky pro výjimku zavedenou nařízením (EU) č. 1218/2010.

Článek 9

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dne 1. července 2023.

Použije se do dne 30. června 2035.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 1.6.2023

Za Komisi

předsedkyně

Ursula VON DER LEYEN